

DOROMB

Közköltészeti tanulmányok 2.

Szerkesztő
CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN

RECITI
Budapest • 2013

Készült az OTKA 104758. sz. pályázat támogatásával
az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetében

Könyvünk a Creative Commons
Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább! 2.5 Magyarország Licenc
(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/hu/>)
feltételei szerint szabadon másolható, idézhető, sokszorosítható.
A köteteink honlapunkról letölthetők. Éljen jogaival!

ISSN 2063-8175

Kiadja a *reciti*, az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének
recenziós portálja • www.reciti.hu
Felelős kiadó: az MTA BTK főigazgatója
Borítóterv, tördelés, korrektúra: Szilágyi N. Zsuzsa
Nyomda és kötészet: Pannónia Print Kft.

A brassói Mederus család története egy halotti búcsúztató tükrében*

A *Mederus* családnév jól ismert a kora újkori brassói szász polgárság körében. Az ismertséget Petrus Mederus (1602/1606–1678) alapozta meg, aki hét gyermekkel gondoskodott a család fennmaradásáról. A nagy reményekkel teli családi vérvonal azonban így sem volt hosszú életű: mindössze két generációt ért meg. Adott tehát a kérdés: hogyan alakult a Mederus család sorsa a nagy hírű atya halálát követően? Jelen írásomban a szóban forgó erdélyi szász család történetét ismertetem egy elfeledett kislány halotti búcsúztatójának tükrében.

A brassói anyakönyvek tanúsága szerint az első Mederus, akivel a családi genealógia elindult, Petrus Mederus volt. Mivel nincs más megegyező nevű családnév a brassói polgárok körében,¹ kizárhatjuk a más családokkal való összetévesztés lehetőségét. A felmenőkről csak a név etimológiai vizsgálatával tudunk feltételezésekbe bocsátkozni. A *Meder* névalakból német származásra is következtethetünk, amely egy általános latin *-us* végződést kapott. A nevet megvizsgálta már Hans Bahlow,² Albert Heintze és Paul Cascorbi³ nyelvész is, s mindhárman a kaszás (*Mäher*) szóra vezették vissza az eredetét. Ha ezt elfogadjuk, akkor egy kiváló kétkezi munkást képzelhetünk el a család ősapjaként. Max Gottschald szerint azonban a *Meder* név kialakulhatott a sörfőző (*Metbrauer*) elnevezésből is, amely a XVI. században előfordult *Medbrauer* alakban is.⁴ Ennek a rövidített alakja lehetett a *Med* vagy a *Meder* név. Mindent

* Készült a Balassi Intézet Campus Hungary pályázatának keretében (TÁMOP–4.2.4B/2–11/1–2012–0001).

- 1 Erich JEKELIUS, *Genealogie Kronstädter Familien*, [gépirat], Kronstadt, 1965, V, 186. Jelzete: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, IV. F 57.
- 2 Hans BAHLOW, *Deutsches Namenlexikon, 15000 Familiennamen und Vornamen nach Ursprung und Sinn erklärt*, Bayreuth, Gondrom, 1967.
- 3 Albert HEINTZE, Paul CASCORBI, *Die deutschen Familiennamen, geschichtlich, geographisch, sprachlich*, Hildesheim, Georg Olms, 1967.
- 4 Rolf BINDER, *Der Kronstädter Stadtpfarrer Petrus Mederus in namenkundlichem Zusammenhang = Denken und Dienen: Theologische und historische Aufsätze als Freundgabe für Prof. D. Dr. Paul Philippi zum 65. Geburtstag*, Hg. Hermann PITTERS et al., Hermannstadt–Heidelberg, Hora–AKSL, 2003, 142–152.

összevetve egyik esetben sem beszélhetünk jó módú, igazán tekintélyes felmenőkről. Georg Gotthelf Zell monográfiájában⁵ azt írja, hogy a feketehalmi (Codlea, Zeiden) személy neve Peter Med lehetett, s a felmenői földművesek voltak. Georg Michael Gottlieb von Herrmann Brassó történetéről összeállított munkájában⁶ szintén azt írja, hogy Petrus szegény szász felmenőktől született Feketehalmon, s ez összecseng a fent elmondottakkal is.

A Mederus család leghíresebb tagja kétségtelenül Petrus volt. Nevének említése nem marad el az általános irodalom- és művelődéstörténeti munkákból sem. Ezek azonban igen tömörek, gyakran hiányosak és néhány helyen pontatlanok is. Már a születését illetően eltérések mutatkoznak köztük: régebben az 1602-es, újabban (Friedrich Wilhelm Seraphin tanulmánya⁷ óta) az 1606-os évet jelölik meg. Testvéreiről semmit nem tudunk, kivéve azt, hogy egy testvére bizonyosan volt. Ismeretes, hogy kezdetben a nagy múltú brassói Honterus gimnáziumban tanult szolgáladeákként.⁸ Az iskola anyakönyvében – vélhetőleg hanyagságból – nem szerepel a neve, így nem tudjuk, hogy mikor járt oda. Egyetlen adat ismert ebből az időből: Trausch azt írja az írói lexikonában, hogy 1628-ban az említett gimnázium tanulójaként kisbeszédet tartott.⁹ Ezt követően peregrinált. Külföldi tanulmányait 1633-ban az észak-lengyelországi Torunban (Thorn) kezdte, majd 1634 márciusától Gdańskban (Danzig) folytatta, végül 1635 májusában Rostockba költözött, és az ottani egyetemen tanult teológiát, illetve filozófiát.¹⁰ Itt töltött évei alatt házitanítói állást is vállalt, így került kapcsolatba a Rostock melletti molnárral, Wilhelm von Calheim Lohausennel, aki ezután anyagilag is támogatta tanulmányait. 1637-ben szerezte meg a bölceletdoktori oklevelét, rá egy évre pedig kiadta az első latin verseskötetét.¹¹ Egyetlen ismert magyar nyelvű verse is ebben jelent meg, melyben munkaadóját, támogatóját köszönti. Művészi munkájáért 1638. április 25-én Hadrian von Mynsicht

- 5 Georg Gotthelf ZELL, „Zeiden – eine Stadt im Burzenland”: *Heimatbuch einer siebenbürgischen Gemeinde*, unter Mitwirkung der Heimatortsgemeinschaft Zeiden, Innsbruck, Wort und Welt, 1994, 216.
- 6 George Michael Gottlieb von HERRMANN, *Das alte Kronstadt: Eine siebenbürgische Stadt- und Landesgeschichte bis 1800*, Köln–Weimar–Wien, Böhlau, 2010, 391.
- 7 Friedrich Wilhelm SERAPHIN, *Sieben Gedichte des Petrus Mederus, eines sächsischen „Poeta Laureatus” des 17. Jahrhunderts*, Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde, 23(1890), 190–214.
- 8 HERRMANN „Medicant”-ként nevezi meg mint koldusdiákokat. *I. m.*, 391.
- 9 A kézirat címe: *Oratiuncula de Corona Transylvaniae urbe habita 1628*. Joseph TRAUSCH, *Schriftsteller-Lexikon oder Biographisch-literarische Denk-Blätter der Siebenbürger Deutschen*, Kronstadt, Johann Gött und Sohn Heinrich, 1870, 404.
- 10 SZABÓ Miklós, TONK Sándor, *Erdélyiek egyetemjárása a korai újkorban 1521–1700*, Szeged, JATE, 1992 (Fontes Rerum Scholasticarum, 4), 230.
- 11 *Anagrammatum libri tres in quibus Partim Vitia hujus seculi ut belli Causae breviter perstringuntur. Partim Encomia et Laudes Generosi, Magnifici ac Nobilissimi Viri, Dn Gulielmi à Calheim cognomento Lohausen delineantur*, Rostock, 1638, 12r (60 számozatlan levél).

(1588–1638) választófejedelem koszorús költővé, *poeta laureatus*szá avatta. Ez alkalomra készült a *Gratulationes*¹² című nyomtatvány is, amelyben barátai és támogatói írtak üdvözlő verseket a tiszteletére.

Tanulmányai befejeztével visszatért szülőföldjére, és 1638-tól egykori gimnáziumának „lector”¹³ fokozatú tanára lett, majd egész hamar, 1640. április 19-én az iskola 53. rektorává választották. Ezt a tisztséget 1644. március 29-ig viselte.¹⁴ Ezt követően brassói pap volt 1649-ig, majd lelkészként szolgált Szászhermányban (Härman, Honigberg) 1653-ig. Feketehalmon folytatta lelkesi hivatását 1654. november 19-ig, mikor Brassó városának első papjává választották. Ebben a tisztségében élete végéig megmaradt. 1660 és 1678 között a barcasági evangélikus egyházmegye esperesi címét is betöltötte. Születéséhez hasonlóan halála időpontjában is gyakori eltérések mutatkoznak. A következő két dátum fordul elő leggyakrabban: 1678. január 11. és június 11.

A szakmai életút után folytassuk a leírást a Mederus család életének alakulásával. Abban egyetértenek a források, hogy Petrus kétszer is megnősült. Első felesége a Schramm családból származó Margaretha asszony volt. Róla és a vele való házasságáról azonban hallgatnak a források. Csupán egy közös gyermekük születéséről tudunk, kizárólag Petrus feljegyzéseiből, melyben az 1641-es évnél a következőt olvashatjuk: „Die 23. Novembris ist uns eine Tochter Namens Anna geboren.”¹⁵ Majd nem sokkal később, az 1651. évnél már a következő adatot találjuk: „Anno 1651 die 14. Aprilis moritur filia mea Anna circa 11.”¹⁶ Mindebből kiderül, hogy első gyermekét Anna Mederusnak (1641. november 23.–1651. április 14.) hívták, aki a 10. életévében hunyt el, vélhetőleg Szászhermányban. Petrusnak ekkoriban halt meg a testvére (?–1643. május 2.)¹⁷ és az édesanyja (?–1649. május 25.)¹⁸ is.

Petrus már brassói elsőpapként szolgált, amikor 1656. július 28-án elvesztette első feleségét.¹⁹ Alig néhány hónappal később újra megházasodott, s 1656. november 28-án feleségül vette Valentinus Forgáts brassói szenátor és Catharina

12 *Gratulationes in lauream Poeticam M. Petri Mederi, Saxonis Transylvani, quae ei Rostochii in aedibus Petri Laurebergii, Anno 1638. die 25. Aprilis, St. Vet. est collata, a Maecenate, Patronis, Fautoribus, & amicis deproperatae. Quibus omnibus praefixum est Poeticum Priuilegium.* Rostochii, literis Nicolai Kilii, Acad. Typog. A. M. DC. XXXVIII. 12r.

13 A tanároknál a hierarchia: adjunctus, collega vagy collaborator, lector, conrector, rector. Azonos beosztásnál számozással jelölték a rangsort.

14 A brassói gimnázium matrikulájának mai lelőhelye: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzete: I. E. 145. Ebben: 142–144.

15 *Excerpta ex calendariis Magistri Petri Mederi, pastoris Coronensis (1641–1664) = Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó, Kronstadt, 1915, VI, 69.*

16 *Uo.*, 70.

17 „Anno 1643. Die 2. Maii mortuus est frater meus inter horam 7. et 8. matutinam.” *Uo.*, 69.

18 „Anno 1649. (...) die 25. moritur mater mea intra horam 7. et 8. matutinam.” *Uo.*, 70.

19 JEKELIUS, *i. m.*, V, 186.

Drauth lányát, az ekkor már egy éve özvegy Margarethát²⁰ (1632. július 10.–1686. május 4.).²¹ Első férjétől, Christophorus Greissingtól (?–1655. november 25.) három gyermeket (részben mostohagyereket) hozott magával az új házasságába, név szerint: 1. Paulus Greissinget (1633–1687. június 25.), akiből szászhermányi lelkész lett; 2. Valentinus Greissinget (1653–1701. szeptember 17.), aki barcarozsnyói (Râșnov, Rosenau) lelkész lett; 3. Margaretha Greissinget (?–1717. augusztus 5.), akiről pedig azt tudjuk, hogy Johannes Cziegler szenátor felesége lett.²²

Második házasságából hamar megfogant első gyermeke, hiszen 1657. augusztus 31-én megszületett Rebecca nevű kislányuk.²³ Petrus feljegyzéséből kiderül, hogy szintén tragikusan korán, mindössze 3 évesen halt meg ő is, 1660. július 27-én.²⁴ A bejegyzés elárulja azt is, hogy két nappal később, július 29-én született meg első fia, akinek a bibliai (1Krón 25, 2) Asarela nevet adta. 1663. július 19-én ikrei születtek: Theodorus és egy órával később Asnath, akinek a neve szintén bibliai eredetű (1Móz 41, 45). Őket követte Debora,²⁵ akinek a születési éve vitatott, végül pedig Petrus halála előtt egy évvel, 1677. március 20-án jött világra az utolsó gyermekük, Marbel Mederus. Ezzel kialakult a brassói Mederusok névsora.

Tekintve, hogy a közköltészet egyik általános fóruma a kisközösség volt, a család életében a legfontosabb események közé – a gyermekszületés és a lakodalom mellett – a haláleseteket sorolhatjuk. Elhalálozáskor a hozzátartozók, kollégák, barátok gyászverseket írtak az elhunyt családtagjai részére, és ezzel emléket állítottak a megboldogultnak. A halotti búcsúztatók terjedelmüket tekintve lehetnek egylaposak, legtöbbször fólió méretűek, illetve többlaposak, füzetszerűek. A fólió méretűek formailag három részre oszthatók: címre, költeményekre és megjelenési adatokra. A tehetősebbek ki is nyomtatták néhány példányszámban, a kevésbé tehetősek pedig kéziratban készítették el. Ezt követően a templom ajtajára vagy falára függesztették ki,²⁶ hogy mindenki láthassa. Emellett a temetéskor is felolvashatták a gyászoló tömegnek, majd pedig a rokonoknak és a barátoknak ajándékozták őket. A többlapos nyomtatványokon már gyakran közölték a temetési beszédet is, külön megírták az elhunyt életrajzát, s általában több, de rövidebb vers jellemzi.

20 Első férje Christophorus Greissing (?–1655. nov. 25.), brassói szenátor, akinek már a harmadik felesége volt Margaretha.

21 JEKELIUS, *i. m.*, V, 186.

22 SERAPHIN, *i. m.*, 207.

23 „Anno 1657. die 31. Augusti wird unsere Rebecca geboren [...]” = *Quellen zur Geschichte...*, *i. m.*, VI, 70.

24 „Die 27. Julii inter horam 11. et 12. moritur mea Rebecca annorum duorum, mensium non plane 11. Die 28. splerit. Coniux mea parturientis dolore decumbit et circa 12. meridianam filium peperit, die 29. baptizatus vocaturus Asarela.” *Uo.*, 71.

25 A nyomtatvány mai lelőhelye: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzete: IV F 1 Tf 51 / II (4).

26 ZOVÁNYI Jenő, *Egyleveles nyomtatványok s irodalomtörténeti adatok a kolozsvári reformátusok belső templomában*, ItK, 5(1895), 82–95.

A család történetének folytatásához, illetve a már felmerült kérdések megválaszolásához kiváló segítséget nyújthat Asarela Mederus kislányának, Margarethának a halotti búcsúztatóján²⁷ szereplő két német nyelvű gyászvers. A nyomtatványt Nicolaus Müller (latinosan: Molitor) (1632–1702), a brassói Hermann nyomda faktora készítette 1692-ben.

Das Zarte und Hoffnungs-volle Jungfräulein
M A R G A R E T A
 Des verelohnten
 Eltern / Schwestern und Wittigkinderen
H. ASARELÆ MEDERUS, IV. Cand.
 hinterlassenes Kind und einziges Töchterlein / den 1. April / dieses laufsenden
 1692. Jahres / Abends um 7. Uhr / sanfft und stillig entschlief /
(seines Alters 2 Jahr / weniger eines Monats)
Und den dritten Tag darauff zu seinem Ruhe-Kammerlein in vordreicher
 Begleitung mit Christlich-lichen Ceremonien beygefahren ward /
 Sollen und wollen hienach ihre bey- / Schwestern gleichgültig
 effahren
Nachgelegete.

<p>Wußt den / (hofflichster Götter) das wohlbenahmte Gantz / So von M E D E R U S (a) her den Ursprung hat genommen / In so gar kurzen Zeit getoret werden aus / Zu dem Herrn M E D E R U S ward / durch Alter überkommen / Vor Dreizehn Jahren fast (b) entziffen dieser Welt. Wie balde aber sind sein hoffnungs-volle Söhne / Drey an der Zahl / gefolgt hinauff ins Himmlische Zelt / Der Jüngste (c) ward zu erst auß diesem Welt-Gebäude / zu Götter genommen hin / Drauff folgte T H E O D O R (d) / Und A S A R E L A (e) dahin ein Mann von raten Gaben / Der einfft mit Flug der Stadt hienach können sehen vor. Die Andre (f) Weiber Art / sind längst vorher begraben. Von denen Eine noch / Frau A S N A T H (g) übrig ist. Und diesemahl stirbt auch / sonach war überleben Von dem M E D E R U S her / ein Kind ohn Arzgeiff / So off mit seinem Witz / die Zeit uno har verleben. Ein nam das Kind ist hien / Wir aber bleiben hier In diesem Jammer Thal / so lang es Götter gefallen. Ach! daß doch Jeder möge alachten sein Gehülff / Und dann das übrige Götter lassen heimgesellet!</p> <p>(a) S. M. Petrus Mederus P. L. C. 24. Jähriger Bron. Bildter Pfarrer. (b) Starb Anno 1678. den 11. Jun. 77. Jähralt. (c) Marthl starb Anno 1682. 31. Marc. seines Alters 5 Jahr. (d) Theodorus SS. Th. Stud. starb zu Leipzig 1688. 23 Jun. seines Alters 24 Jahr. (e) S. Arelæ; u. Stud. 1689. d. 10. Dec. seines Alters 29 Jahr. (f) Rebecca starb 1660. 14 Jun. Dehora starb 1682. d. 6 Jun. (g) Des H. Pauli Waldbüttneres Amant. Resp. Ch. Haus-Ehre. M. VALENT. GREISSING, Reitor.</p>	<p>Ein reines Tugend-Weib von Thaten und Gemüthe; Und gleichwol heffts mit Jhr: Sie aber ist auch hien! Erst hien / als wolte Götter in diesen Strammen ägen Das Alter erster Weib: weil der Herr Pfarrer war Einho lgeleibter Mann / als Jhn Götter wolte versagen Vor hien ins Paradies / (c) zur Engelischen Schaar. (re) Sie wie sie / S D I E S E S J T war auch nicht von Jahrs als Sie der große Götter von hinnen herte ab. (d) Mit deren Kindern wird auff andere weis verfaben Rebecca (e) Deboram (f) legte man sehr früh ins Grab; Denn etler (g) Marthel auch zur hühlen Todes-Kammer; Eh' Er zur Götter thum der Änder. Jaber freit. Herr Theodorus (h) stirbt in Deutschland weg. O Jammer! Und also man meyne: es sey schon allbereit Des Todes Rachen fätz; mußst Herr A S R E L A (i) sterben / Dein Vater; hertzigs Kind; mit Jhm der Mitter Tiabm In Männlichem Geschlecht; den niemand mehr kan erben! Ein Zwerg Jr. A S N A T H A. gidue noch an diesem Stamm. So ist der M E D E R U S Stamm bey nahe gang zerissen / So fällt ein Geschlecht; das (k) Andre Pomme auff. Im kurzen wird man nichte von denen M E D E R U S wiffen / Weil Sie sich alle früh verfaben Himmel auff. Ach Kind! du warest noch von A S A R E L A blieten / Ein recht Niederlich Blut; an Tugend und Verstand Wie solt' ich Dich denn mit der als Vater; herrlich lieten / Den Dir; nach jenes Tod; zu fügen Götter Hand? Ach ja. Doch kurze Zeit; weils Götter also gebened / Und trennet uns vordir. So nim zu guter Nacht; Mein Kind; noch dieser Zeim; in Kribden abgesten. Ich dencke dein; O Schick! bist mich auch folge mach Der bleidte Sengen; Niemand; Ich rühme deine Gaben / Ich rühme deine Lieb; zu mir; die Änder; Tren / Die ich von dir; gestime se. Ach muß ich dich begraben / O Kind! daß ich nicht mer dein Pflege Vater sey So! bist du einfft weg; und vom mir! so wesen fluffen In einem Thäler; Bach; so schickst du bed; nicht; Wir kommen wol zu dir; (l) wenn unsie Tag; vertheffen. Götter heiff! daß wir Dich auch bald hien; in Himmlen Liecht.</p> <p>(c) Starb A. 1672 d. 11. Jun. 207. 77. (d) Starb Anno 682. d. 5. Mayi. 207. 12. (e) Starb Anno 1660. 3. Jähralt. (f) Anno 1672. 1. Jähralt 3. Monat alt. (g) Anno 1672. d. 31. März. 5. Jähralt. (h) Anno 1672. 23. Jähr alt. (i) Anno 1689. 29. Jähralt. (k) Echl. 16. (l) a. Som. 12. 29.</p>
---	---

Leich wie des Jonz Kürbs / den eine Nacht geborens
 So bald es Morgen war / von eines Würmleins
 Strich
 Den zarten Stocf geleget / das folge Blat verlohren /
 Darüber Jonas (a) murrte verdien und quälte sich.
 Ach eben so / mein Kind! du edle Tugend-Neber (b) Jan. 4. 7. 7.
 Wie du gewachsen warst an Tugend und Verstand
 In solcher kurzen Zeit; daß ich dir billig gebe
 Den Titel: Kluges Kind. Jhs auch mit dir bewandt.
 Nicht Wunder wars; daß du mit Tugend warst begabet /
 Der Stamm; wovon du bist entsprossen in die Welt /
 War eben dieser Art: Der Weisheit Quell Jhn labet /
 Er war gang wie Er war; ein weites Tugend-Zelt.
 Der edle A S A R E L A; das Muster kluger Sinnen /
 Die Fierde anser Stadt. Ach aber! **Erst ist hien!**
 O Schade! Kan niemand sich annoch wohl besinnen
 Wei sein Herr Vater war; Ein Weisheit-voller Sinn /
 Bey unsrer grossen Reich in theurer Göttes Leber /
 Fast 24 Jahr. (b) Wer die Frau Mutter war /
 Wiß diese ganze Stadt; voraus die Muffen-Ehre (c) S. Petrus
 Auf unsrer Schulen; so ist gang offenbahr Mederus P. L.
 Wer die gewesen sey; von Älichem Gebürde.
 Sie war dem Töthmen nach ein edle sorgat'hin /
 Kron-Stadt; in der **Seemannischen Druckerey**; Druckt; Nicolaus Müller.

27 A nyomtatvány mai lelőhelye: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzete: IV F 1 Tf 51 / II (4).

Als
 Das Zarte und Hoffnungs-volle Jungfräulein
 MARGARETA
 Des weyland
 Edlen / Achtbaren und Wohlgelehrten
 H[err]n ASARELÆ MEDERI, I[ur]ius] V[triusque] Cand[idatus]
 hinterlassenes Kind und einziges Töchterlein / den 1. April / dieses lauffenden
 1692. Jahre / Abends umb 7. Vhr / sanfft und seelig entschlief /
 seines Alters 4. Jahr / weniger eines Monats /
 Vnd den dritten Tag darauff zu seinem Ruhe-Kämmerlein in volckreicher
 Begleitung / mit Christ-üblichen Ceremonien beygesetzter ward /
 Sollten und wollten hiemit ihre hertz-schmerzliche Condolentz
 abstatten
 Nachgesetzte.²⁸

A barokkos körmondatú címből kiderül, hogy Asarela Mederus 1692. április 1-jén este 7 óra körül, 4 évesen elhunyt kislányának emlékére készült a nyomtatvány. Ezt követi Valentinus Greissing gyászverse, akiről korábban megállapítottuk, hogy Petrusnak a második házasságából érkezett mostohagyermek volt. 1668-tól a Honterus Gimnáziumban, 1674–1679 között pedig a wittenbergi egyetemen tanult. Erdélybe visszatérve 1684. július 17-től a brassói gimnázium rektora, majd 1694. november 11-én, Barcarozsnyón (*Râşnov, Rosenau*) lelkészé választották. 1701. szeptember 17-én, szélütés következtében halt meg. A vers írásakor 39 éves és a Honterus Gimnázium rektora volt. Költeményét olvasva egy egész családfára bukkanhatunk, amely részletekbe menően pótolja az életrajzi munkákat:

*Muß den[n], (hilfflieber GOTT!) das wohlbenahmte Haus /
 So von MEDERUS (a) her den Ursprung hat genommen /
 In so gar kurtzen Zeit gerottet werden aus?
 Zwar Herr MEDERUS ward / durch Alter überkommen /
 Vor Vierzehn Jahren fast (b) entrissen dieser Welt.
 Wie balde aber sind Sein Hoffnungs-volle Söhne /
 Drey an der Zahl / gefolgt hinauff ins Himmels-Zelt!
 Der Jüngste (c) ward zu erst auß diesem Welt-Gethöne
 Zu GOTT genommen bin: Drauff folgte THEODOR (d)
 Vnd ASARELA (e) dann / ein Mann von raren Gaben /
 Der einst mit Nutz der Stadt hätt können stehen vor.*

28 A nyomtatvány megjelenési adatai: „Kron-Stadt / in der Herrmannischen Druckerey / Druckts Nicolaus Müller.”

*Die Andre (f) Weiber Art / sind längst vorher begraben.
 Von denen Eine noch / Frau ASNATH (g) übrig ist.
 Vnd diesesmahl stirbt auch / so noch war überblieben
 Von H[err]n. MEDERUS her; ein Kind ohn' Argelist /
 So oft mit seinem Witz / die Zeit uns hat vertrieben.
 Nun / nun / das Kind ist hin! Wir aber bleiben hier
 In diesem Jammer-Thal²⁹ / so lang es GOtt gefällt.
 Ach! daß doch Jeder mögt ob achten sein Gebühr /
 Vnd dann das übrige GOtt lassen heimgestellt!*

- (a) H[err] M[agister] Petrus Mederus P[oeta] L[aureatus] C[oronensis] 24. Jähriger Kron-Städter Pfarrer.
- (b) Starb Anno 1678. den 11. Jun. 77. Jahr alt.
- (c) Marbel starb Anno 1682. 31. Mart. seines Alters 5 Jahr.
- (d) Theodorus S[acro]S[anctae] Th[eologiae] Stud[iosus] starb zu Leipzig 1688. 5. Jun. seines Alters 24. Jahr.
- (e) H[err] Asarela J[ur]ius U[triusque] Stud[iosus] 1689. d. 20. Dec. seines Alters 29. Jahr.
- (f) Rebecca starb 1660. 14. Jun. Debora starb 1682. d. 6. Jun.
- (g) Des H[err]n Pauli Waldhütters Amanuens[is] Reip[ublicae] Cib[iniensis] Haus-Ehre.

M[agister] VALENT[inus] GREISSING, Rector.

Valentinus nem ismerhette Petrus első házasságából származó kislányát, vagy nem akart írni róla – ez lehet az oka annak, hogy Annát nem említi az írás. A család történetének folytatása előtt ismerjük meg a nyomtatvány második versét is, melyet Marcus Draudt, Valentinus egykori gimnáziumi tanítványa és Asarela feleségének második férje szerzett:

Gleich wie des Jonæ Kürbs, den eine Nacht gebohren,
 So bald es Morgen war, von eines Würmlains Stich.
 Den zarten Stock gelegt, das stoltze Blat verlohren,
 Darüber Jonas (a) murrst, erzürnt und quälte sich.
 Ach eben so, mein Kind! du edle Tugend-Rebe, (a) *Jon. 4 / 6. 7. 8.*
 Wie du gewachsen warst an Tugend und Verstand
 In solcher kurtzen Zeit, daß ich dir billig gebe
 Den Tittel: Kluges Kind. Ists auch mit dir bewandt.

29 Utalás a Zsoltárok könyve 23, 4-re.

Nicht Wunder wars, daß du mit Tugend warst begabet,
 Der Stamm, wo von du bist entsprossen in die Welt,
 War eben dieser Art: Der Weisheit Duell Ihn labet,
 Er war gantz wie Er war, ein weittes Tugend-Zelt.
 Der Edle ASAREL; das Muster kluger Sinnen,
 Die Zierde unser Stadt. Ach aber / Er ist hin!
 O Schade! kan iemand sich annoch wohl besinnen
 Wer sein Herr Vater war? Ein Weisheits-voller Sin[n],
 Bey unsrer grossen Kirch ein theurer GOTTes Lehrer,
 Fast 24. Jahr. (b) Wer die Frau Mutter war,
 Weiß diese gantze Stadt, vorauß die Musen-Ehrer (b) *H[err] Petrus*
Mederus P[oeta] L[aureatus]
 Auff unsrer Schulen; ja es ist gantz offenbahr
 Wer Sie gewesen sey: von Adlichem Geblüthe.
 Sie war dem Nahmen nach ein Edle Forgatschin,
 Ein rechtes Tugend-Weib von Thaten und Gemüthe;
 Vnd gleich wol heisst mit Ihr: Sie aber ist auch hin!
 Erst schiens, als wolte GOTT in diesen Stammen ätzen
 Das Alter erster Welt: weil der Herr Pfarrer war
 Ein hochgelebter Mann, als Ihn GOTT wolt versetzen
 Von hier ins Paradeiß, (c) zur Engelischen Schaar.
 Sie, die Fr. FORGATSCHIN war auch nit jung von Jahren
 Als Sie der grosse GOTT von hinnen fodert ab. (d)
 Mit ihren Kindern wird auff andre weis verfahren
 Rebeccam (e) Deboram (f) legt' man sehr früh' ins Grab;
 Denn eilet (g) Marbel auch zur kühlen Todes-Kammer,
 Eh' Er zur helffte kaum der Kinder-Jahre schreit.
 Herr Theodorus (h) stirbt in Deutschland weg. O Jammer!
 Vnd als man meynete, es sey schon allbereit
 Des Todes Rachen satt, musst Herr AS'RELA (i) sterben,
 Dein Vater, hertzigs Kind, mit Ihm der Meder Nahm
 In Männlichem Geschlecht; den niemand mehr kan erben!
 Ein Zweig Fr. ASNATHA, grüne noch an diesem Stamm.
 So ist der MEDER Stamm bey nahe gantz zerissen,
 So fället ein Geschlecht, das (k) Andre kommet auff.
 Im kurtzen wird man nichts von denen MEDERN wissen,
 Weil Sie sich alle früh' verfügen Himmel auff.
 Ach Kind! Du warest noch vom ASARELA blieben,
 Ein recht Mederisch Blut, an Tugend und Verstand.
 Wie solt' ich Dich denn nicht, als Vater, hertzlich lieben,
 Den Dir, nach jenes Tod, zufügte GOTTes Hand?

Ach ja. Doch kurtze Zeit, weils GOtt also gebotten,
 Vnd trennet uns von dir. So nimm zu guter Nacht,
 Mein Kind, noch diesen Reim, in Thränen abgesotten.
 Ich dencke deiin, O Schatz! biß mich auch folge macht
 Der bleiche Sensen-Mann: Ich rühme deine Gaben,
 Ich rühme deine Lieb' zu mir; die Kinder-Tren,
 Die ich von dir geschmeckt. Ach muß ich dich begraben,
 O Kind! daß ich nicht mehr sein Pflege-Vater sey:
 So! so! du eilest weg, und wenn wir schon zu fliessen
 In einem Thränen-Bach, so kehrest du doch nicht,
 Wir kommen wol zu dir, (l) wenn unsre Tag' verschlissen.
 GOtt helff', daß wir Dich auch bald sehn im Himmels-Liecht.

- (c) Starb A. 1678. d. 11. Jun. ætat 77.
- (d) Stirbt Anno 1686. d. 5. Maji. ætat. 54.
- (e) Stirbt Anno 1660. 3. Jahr Alt.
- (f) Anno 1672. 3. Jahr und 3 Monat alt.
- (g) Anno 1682. a 31. Mart. 5 Jahr alt.
- (h) Anno 1638. 24. Jahr alt.
- (i) Anno 1689. 29. Jahr alt.
- (k) Eccl. 1/4.
- (l) 2 Sam 12/23.

Also bedauerte und betrauerte
 sein werthes Töchterlein
 dessen Treu gesinnter
 Pflege-Vater

MARCUS DRAUDT S[acro] S[anctae] Th[eologiae] Stud[iosus]

A vers írásakor Marcus Draudt 27 éves volt. Egy éve tért vissza külföldi peregrinációjából, hiszen 1686–1688 között Wittenbergben, 1688–1690 között Lipcsében tanult Theodorusszal együtt. Hazatérése után, 1691. október 14-én feleségül vette Asarela egykori feleségét, Anna asszonyt. Így válhatott nevelőapjává a kislánynak – amire az aláírásában is utalt –, mindössze fél évre.

A Mederus-fiúk sorsára is itt érdemes kitérni. A nyomtatvány megjelenésekor már egyikük sincs életben: „A legfiatalabb volt az első, ki a világ zajából Istenhez vétetett”³⁰ – azaz Marbel, aki 1682. március 31-én, öt évesen hunyt el. „Majd következett Theodor és Asarela, egy ritka tehetséggel áldott férfi, ki még előljáró is lehetett volna a város javára.”³¹

30 Első idézett vers, 8. sor.

31 Első idézett vers, 9–11. sor.

Theodorus életét a lipcsei egyetem teológus professzora, Johann Benedict Carpzov ismerteti³² a halálára írt prédikációja végén. Ebből megtudjuk, hogy az általános előtanulmányait a brassói városi iskolában végezte, miközben otthon házitanítók is foglalkoztak vele. Szorgalmas diák lévén tanulmányait dicsérettel végezte. 1678-ban eltöltött egy rövid időt a székelyeknél is, hogy magyarul tanuljon, de apja halálakor hazahívták. Gimnáziumi tanulmányait Brassóban³³ kezdte, majd az enyedi fejedelmi kollégiumban folytatta. Itt azonban tartósan lebetegedett, és akarata ellenére is egészségére kellett gondot fordítania, ezért hazautazott. Miután meggyógyult, újra a tanulás felé fordult és igyekezett behozni a lemaradását. Gimnáziumi tanulmányait végül Nagyszebenben fejezte be. Ezt követően Lengyelországon és Szilézián keresztül 1687. április 16-án Lipcsebe érkezett, ahol beiratkozott az ottani egyetemre. Alig egy évvel később újra rosszulre panaszkodott, ami csakhamar ágynak döntötte, és ezután még öt hétig kínoztta. Egyre inkább elhatalmasodó lázát az orvosok sem tudták már kezelni, majd 1688. június 5-én, 24 éves korában elhunyt. Lipcsei tanulótársa, Marcus Drauth búcsúztatót jelentetett meg a halálára.³⁴

Az elsőként született fiúgyermek, Asarella is Brassóban végezte az előtanulmányait, majd 1676-ban Wittenbergbe peregrinált. 1682-től több német és olasz egyetemet is látogatott. Búcsúztatójából³⁵ kiderül, hogy fiatal kora ellenére Európa szinte minden országában megfordult tanulmányai céljából. Bizonyára az egyik első brassói polgár volt azzal, hogy öt év alatt egymás után beutazta Német-, Francia-, Török-, Lengyel- és Magyarországot, valamint Itáliát, Hollandiát és Angliát is.³⁶ Szülővárosába visszatérve, 1687. április 13-án feleségül vette Annát, a medgyesi Laurentius Töppelt³⁷ lányát. A hivatali ranglétra legalsó lépcsőfokán, titkárként kezdte, de felkészültsége révén idővel akár városbíró is

32 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, IV F 1 Tf 53 / II (1).

33 Nevét megtaláljuk az iskola anyakönyvében is az 1678-as évnél. Lásd: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, AH. I. E 145. 187.

34 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, Tf 53 / II (69).

35 Asarella halotti búcsúztatójának fejléce: Letzte Ehren Bezeugung Dem weyland Wohl-Ehrenvesten/ Achtbaren und Wohlgelehrten/ Herrn ASARELÆ MEDERO Der Beyden Rechten embsigst befließenen/ Als derselbe Nach 5. Jährigen glücklich volbrachten Reyse durch Türckey / Vngern / Polen / Teutschland / Holland / Engelland / Italien / und Franckreich / und darauff Fast Dreyjähri gen höchst gewünschten Beheurathung mit der viel Ehr und Tugendsamen Fr. ANNA gebornen TÖPPELTIN, Endlich / nach dem Er 14. Tage lang Betlägerig gewesen / sanfft und selig mit gutem Verstand den 18. Decemb. umb 10 Vhr ohngefähr Abends entschlief. Seines Alters 29. Jahr und 4 Monat Auß schuldigster Condolenz abgestattet von Nachgesetzten. [1689]. Lásd: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzet: IV F 1 Tf 51 / I (39).

36 Szinnyei József az életrajzi lexikonában még Oroszországot is megemlíti az állomásai között, de erre utaló forrást nem találtam.

37 Érdekes életére és munkásságára lásd legfrissebben: VERÓK Attila, *Töppelt, Lorenz = Magyar művelődéstörténeti lexikon: Középkor és kora újkor*, XII, *Teutsch-vízjel*, szerk. KÖSZEGHY Péter, TAMÁS Zsuzsanna, Bp., Balassi, 2011, 99–100, további irodalommal.

válhatott volna belőle – erre utal az első vers előbb idézett sora is. 1689 decemberében egy betegség vette le a lábáról, majd tizennégy nap ágyban fekvés után, december 18-án, 29 évesen ő is elhunyt. Halálára Valentinus Greissing (kétszer is), Johannes Rosonensis,³⁸ Johannes Mankesch,³⁹ Nicolaus Müller és egy bizonyos S. M. F. írt gyászverset.

A verseket olvasva a család hölgytagjairól is tájékozódunk: „Rebecca és Debora idő előtt feküdt a sírba; s, aztán sietett Marbel is a zord halotti kamrába” (II, 32–33. sor). Talán nem érdektelen elmondani, hogy Debora semmilyen más forrásban sincs megemlítve, csak ezekben a versekben. Azt gondolom, hogy ennek a példája is azt mutatja, hogy nem hanyagolhatóak el a közköltészet ránk maradt örökségei. Deborának azonban a két versben eltérőek az életrajzi adatai. Ennek alighanem a nyomdász figyelmetlensége volt az oka, azzal, hogy hibásan nyomtatta egyik helyen a számokat, a két verssel mégis össze tudjuk rakni a helyes adatokat. A választ éppen az előbb idézett rész adja meg: azaz Marbel Debora *után* hunyt el. Ez csak akkor képzelhető el, ha Debora 1672. június 6-án halálozott el, 3 évesen és 3 hónaposan, tehát 1669 márciusában született. Másrészről, tíz évvel később megfogannia sem lett volna lehetősége Petrus halála miatt.

Egy hölgyről nem beszéltünk még: „Asnath asszony ága még virágozik e fán, de a Meder törzs már csaknem elszáradt”⁴⁰ – írja Marcus Draudt. Ebből is kiderül, hogy a vers írásakor már csak Asnath asszony volt életben az egész Mederus családból. Thomas Tartler naplójából⁴¹ kiderül, hogy igen művelt asszony volt, rendszeresen látogatta a brassói gimnázium nyilvános előadásait, valamint Asarelától és Valentinus Greissingtől latinul is kiválóan megtanult. Első férjével, Johannes Chrestels brassói titkárral 1680. június 16-án házasodott meg. Első gyermekéről, Sámuelről két halotti búcsúztató is tájékoztat: egy kéziratos⁴² és egy nyomtatott⁴³ dokumentum. A kéziratból⁴⁴ kiderül, hogy 1691. március

38 A nyomtatványon való megnevezése: *Gym.[nasii] Coronensis Lector*.

39 1660. dec. 19.–1690. aug. 17. között élt. A dokumentumon: „S.[acro] S.[ancrae] Th.[eologiae] Stud.[iosus]” 1676-ig Mankisch néven is ismert. 1683-tól tanult a wittenbergi egyetemen, ahol 1685-ben védte meg filozófiai és teológiai témájú disputációját.

40 Második idézett vers, 40–41. sor.

41 *Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó*, Kronstadt, 1918, VII, 218–219.

42 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzet: IV F 1 Tf 51 / I (63)

43 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzet: IV F 1 Tf 51 / I (65)

44 Sámuel kéziratos búcsúztatójának fejléce: „Dum summæ expecta[ti]onis Puer SAMUEL Circumspecti quondam ac Doctissimi Viri D[omi]ni JOHANIS CHRESTELS Reipub[licae] Patriæ Secretarii meritisimi item Ornatissimæ ac Pudicissimæ Fœminæ D[omi]næ ASNATAE MEDERIANAE Filiolus unice dilectus. Placide in Domino obiret ipsa 3tia Mart[i]i An[n]o 1691. anno[rum] nat[us] 7. demptis 4 mensib[us] ac tertio abhinc die corpusculum ejus in Basilica nostra terræ mandaret[ur] et Singularem suam : [sympatheian] quoque poterant modo testari voluerunt.”

3-án hunyt el, 7 évesen, 4 hónaposan és 3 napon; ebből következően 1683. október 31-én született. Második gyermekük, Johannes, 1686. augusztus 4-én született.⁴⁵ Életéről csak annyi tudunk, amennyit Samuel kéziratos búcsúztatójából következtethetünk: már nem élt, mikor Sámuel elhalálozott. Asnath első férje 1686. augusztus 24-én hunyt el. Az 1688. év elején egy sötét dolog bújik meg, amiről semmi többet nem tudunk, csak azt, hogy azon év december 11-én megszületett Euphrosina, egy házasságon kívüli török kislány. Azt feltételezhetjük, hogy az ő élete sem lehetett hosszú, mert nem említik a későbbiekben. Második férjével, a szebeni Paul Waldhütterrel 1691-ben házasodott meg. Asnath ekkor költözhetett át Nagyszebenbe, de az új házassága sem tartott sokáig, mert egy évvel később, 1692-ben második férje is elhunyt. Valószínűleg Szebenben találkozott az ifjabb Köleséri Sámuellel (1663–1732) is, aki ekkor már az erdélyi bányászat felügyelője volt és annak újjászervezésén dolgozott. 1695-ben vette feleségül a magára maradt Asnath asszonyt. Köleséri korának egyik legműveltebb embere volt, de tetteit sokszor még jóakarói sem dicsérték. Trausch szerint pazarló élete és meddősége miatt vált el tőle Asnath, 1715-ben.⁴⁶ Ezt követően Bécsben telepedett le, majd katolizált, s Köleséri halála után vagyonát és pompás könyvtárát is megörökölte.⁴⁷ 1736 májusában visszatért Nagyszebenbe, és számos örökösöt megnevezve végrendelkezett vagyonáról. Halála előtt Brassóba költözött, s 1738. november 11-én, 75 évesen, utódok nélkül hunyt el.

Mindezek után érdemes még visszatérnünk a bevezetőben nyitva maradt kérdésre: Petrus születési és halálozási dátumára. A halálának időpontját négy kortársa is 1678. június 11-re teszi: Johann Benedict Carpsov,⁴⁸ Nicolaus Müller,⁴⁹ Valentinus Greissing és Marcus Draudt (az említett versek végén), de találunk erről egy korabeli feljegyzést a brassói evangélikus egyház aktáiban is.⁵⁰ Január 11-ét elsőként Herrmann-nál találjuk leírva – azaz egy forrás sem említi. A születési évének problémája már nehezebben oldható meg. Friedrich Wilhelm Seraphin egykori brassói helytörténész tanulmánya szerint sokkal valószínűbb az 1606-os dátum, mint az 1602-es. Véleménye szerint a brassói

45 JEKELIUS, *i. m.*, III, 6.

46 TRAUSCH, *i. m.*, II, 282. p.

47 A Köleséri-könyvtárról és későbbi sorsáról, amely sokat elárul a tulajdonos világszemléletéről is, lásd bővebben, a történeti kontextus figyelembevételével: VERÓK Attila, *Az első magyar történeti szakkönyvtár? Martin Schmeizel és történeti hungarikumai*, Acta Academiae Agriensis: Nova series, Sectio historiae, XXXVII(2010 [2011]), 49–81. A tanulmányban Verók hangsúlyozza, hogy a mindeddig méltatlanul elfeledett könyv- és nyomdászattörténeti források kiváló adalékokkal szolgálhatnak a köztörténeti és az irodalomtörténeti kutatásokhoz is. Erre kíván példát adni a jelen tanulmány is.

48 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzet: IV F 1 Tf 53 / II (1).

49 Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, jelzet: IV F 1 Tf 51 / I (39).

50 *Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó*, Kronstadt, 1926, VIII, 211.

evangélikus egyház káptalantermében található életnagyságú festmény,⁵¹ amelyen Petrus Mederus a családjával látható, megadja a választ Petrus születésére is. A jobb válla fölött ugyanis a következő olvashatjuk: „Aet: 58” Mellette láthatjuk második feleségét, Margarethát, akihez „Aet: 26” van írva. Közöttük áll a gyermekük, akinél pedig az „Asnath I” felirat áll. Tekintve, hogy tudjuk a kis Asnath születési dátumát (1663. július 19.), a festmény szerint 1664-ben készülhetett. Ebből levonva az 58-at, megkapjuk az 1606-os dátumot.

A probléma ezzel véleményem szerint az, hogy ha hihetünk a brassói anyakönyveknek – illetőleg a második vers d) pontjának –, és Margaretha csakugyan 1632. július 10-én született, akkor 32 évesnek kellene lennie a képen. Ezzel pedig megkérdőjelezhető Petrus életkorának hitelessége is. A másik kérdéses dolog az, hogy ha Asnathnak ikertestvére is volt (Theodorus⁵²), akkor miért nem látjuk őt is a képen? Végül a festmény hátoldalán található feliraton⁵³ elmaszatolva látjuk a születési év korábbi utolsó számjegyét, melyet valamikor a múltban átírtak hármásra. Bizonyára jóval később került oda a felirat, de az elmosódás már Seraphin idejében is megvolt, hiszen ő is jelezte a problémát.⁵⁴

Ezzel szemben mindkét költemény végén azt olvashatjuk, hogy Petrus 77 éves volt, mikor elhalálozott. Mai ismereteink szerint Margaretha Mederus két gyászverse a legközelebbi forrás. Petrus sírfeliratát⁵⁵ a brassói Fekete templomban a verseknél valamivel később készíthették, de ott is ez a dátum szerepel. A következő forrás a XVIII. század végéről ismeretes: George Michael Gottlieb von Herrmann közlése szerint 76 évesen hunyt el.⁵⁶ A későbbi, Petrusszal foglalkozó munkák mind Herrmannra vagy Seraphinra hivatkoznak. Seraphin azonban nem ismerhette a Mederus családtagok valamennyi halotti búcsúztatóját – ahogy Margaretháét sem –, mert nem említi a munkájában; nem ír Margaretha és Debora Mederusról, sem Asnath kisfiáról, Sámuelről, Petrus halálának időpontját pedig 1678. január 11-re tette – amit tévesen Herrmantól vehetett át. Mindent összevetve tehát, a további források – és különösen Petrus halotti búcsúztatójának – hiányában nem tudjuk pontosan megállapítani Petrus Mederus születési évét.

51 Ismeretlen a festő és az alkotás éve.

52 Ez bizonyítható Theodorus búcsúztatójából: Archiv der Honterusgemeinde Kronstadt, Tf 53 / II (1).

53 A következő felirat olvasható: „PETRUS MEDERUS Zeidæ 1603 nat: relicto aratro / Gymn: tum Acad: Rostoch: presso pede petens Magist: / et Poëtæ lauream reportavit Lect: 1638 tum Rector. / Past: Mellim: 1649. Zeid: 1653. Cor: 1654. Obiit 1678.”

54 SERAPHIN, *i. m.*, 195.

55 A felirat: „M. Petrus Mederus [...] 1678 AET 77”. Az utólagos vizsgálatok szerint legkorábban 1703-ban készülhetett. BINDER, *i. m.*, 143–144.

56 HERRMANN, *i. m.*, 392.

Asnath halálával véget ért a brassói Mederus család története. Néhány kérdés megválaszolásra került, számos viszont megválaszolatlan maradt. Talán az erdélyi szász polgárok életét vizsgálva a Mederusokról is remélhetünk még válaszokat. Arra viszont örömmel gondolhatunk, még ha keserédes is az öröm, hogy nem lett igaza a költőnek, amikor azt írta: „hamarosan ismeretlen név lesz a Meder, midőn túl korán hazatértek az égbe, mind”.⁵⁷

A brassói Mederus család genealógiája

- I, Mederus szülők: Apa (?-?); Anya (?-1649.05.25.)
- II, Anonymus (?-1643.05.02.)
- II, Petrus Mederus (?-1678.06.11.)
- Házasság:* 1, Margaretha Schramm (?-1656.07.28.)
- III, Anna Mederus (1641.11.23. –1651.04.14.)
  - 2, 1656.11.28. Margaretha Forgáts (1632.07.10. –1686.05.04.)
    - Szülei:* Valentinus Forgáts /szenátor/ és Catharina Drauth (?-?)
    - Első férje:* Christophorus Greissing (?-1655.11.25.) /szenátor/
    - Mederus féltestvérek:* Paulus Greissing (1633–1687.06.25.); Valentinus Greissing (1653–1701.09.17.); Margaretha Greissing (?-1717. augusztus 5.)
- III, Rebecca Mederus (1657.08.31.–1660.07.27.)
- III, Asarela Mederus (1660.07.29.–1689.12.18.) /magisztrátusi titkár/
  - Házasság:* 1687.04.13. Anna Töppelt (?-?)
    - Szülei:* Laurentius Töppelt de Meggyes (?-?)
    - Második férje:* 1691.10.14. Marcus Drauth (1665.09.23.–1724.03.04.) barcaföldvári lelkész
- IV, Margaretha Mederus (1688.03.07.–1692.04.01.)
- III, Theodorus Mederus (1663.07.19.–1688.06.05.), lipcsei teológus hallgató
- III, Asnath Mederus (1663.07.19.–1738.11.11.)
  - Házasság:* 1, 1680.06.16. Johannes Chrestels (1653–1686.09.24.), brassói titkár
- IV, Samuel Chrestels (1683.10.31. –1691.03.03.)
- IV, Johannes Chrestels (1686.09.04.–?)⁵⁸
  - 2, 1691. Paul Waldhütter (?-1692)
  - 3, Köleséri Sámuel (kereséri ifjabb) (1663.11.18.–1732.12.24.), orvos, az erdélyi kormányzószék tanácsosa
- IV, Euphrosina (1688.12.11. –?), házasságon kívül született török kislány
- III, Debora Mederus (1669–1672.06.06. vagy 1679–1682.06.06.)
- III, Marbel Mederus (1677.03.20.–1682.03.30.)

57 Második idézett vers, 43–44. sor.

58 Jekelius feltüntet még egy Asnathtól származó gyermeket, de az adatok a források hiányában erősen kérdésesek: Sara Chrestels (1687.11.30.–?); JEKELIUS, i. m., III, 6.